

По формирањето на македонската федерална држава во 1944 година, кога прв пат во поновата историја на Македонија се официјализираа историското име Македонија и Македонци, на 8 септември 1991 година Македонците го реализираа својот сон за самостојна и независна држава и испишаа нова страница во својата многувековна историја.

И покрај огромното значење на овој датум, македонските властодршци не покажаа ни ронка чувство за државност, па така годинашниот 8 септември нема да се прославува, оти годишнината не била јубилејна.

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

На 8 септември 1991 година 95 проценти од македонските граѓани позитивно одговорија на референдумското прашање за самостојност и независност на државата. Денес, 14 години подоцна, во таа самостојна држава живеат апатични и разочарани луѓе, поради сè она што им се случуваше во изминатиов период како последица на настанатите проблеми во сите сфери од општествено-политичкиот живот во Македонија. Македонците го докажаа својот континуитет на

А под притисок, не по потреба, го сменивме и Уставот...

Вината за сè она што ни се случуваше во годините по осамостојувањето не треба да ја бараме секогаш и само во надворешните, туку основно и, пред сè, во внатрешните фактори. Всушност, во име на некакви добрососедски односи ние постојано се откажуваме од нешто свое. Дозволивме други да ни кумуваат на името, да ни газат врз достоинството, да ни ја оспоруваат нацијата. Требаше ли уште на почетокот кога станавме самостојна

НА ГРАДСКИОТ ПЛОШТАД ГРАЃАНИТЕ ЈА ПРОСЛАВИЈА НЕЗАВИСНОСТА НА МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА, 1991 ГОДИНА

МОЛЧЕВМЕ, МОЛЧИМЕ, ГО ДОБИВМЕ ТОА ШТО СИ ГО БАРАВМЕ!

постоење, но разнебитувачите на македонското јадро ја продолжија борбата за негирање на сè она што го има овој предзнак. Антимакедонските пропаганди секојдневно добиваа во интензитетот: и денес, едни не ни го признаваат името, други не ни ја признаваат нацијата, трети не ни ја признаваат Црквата, четврти во името на некаква само за нив веродостојна "борба за човекови права" со лоша политичка заднина, го кренаа оружјето...

држава да им дозволиме на различните политички владејачки гарнитурни да попуштаат или моравме да ги насочиме кон промена на политиката која ја водат кон соседите, постојаните играчи на картата на Македонија. Но молчевме и молчиме. Нашето четиринаесетгодишно попуштање на барањата на соседите доведе до тоа тие да си ја спроведуваат својата тактика на отпор - ни воведуваат блокади, ни ги затвораат границите, па познавај-

ПРВОТО ПОВЕЌЕПАРТИСКО СОБРАНИЕ, 8 ЈАНУАРИ 1991 ГОДИНА

ќи нè добро знаат дека сè што ќе посакаат, кај нас и ќе им помине.

Иако ниту една држава не смее да се меша во внатрешните работи на друга држава, нашите политичари дозволија други меѓународни сили да одлучуваат за македонската иднина. Овие сили ја користеа слабоста на македонските политичари, кои наместо да се обединат кога стануваше збор за одбраната на македонштината и македонскиот идентитет, тие постојано се обвинуваа кој е поголем патриот во државата, иако добро се знае дека на ниту една досегашна владејачка гарнитура не ѝ биле приоритет националните интереси.

Иако признавањето на Република Македонија од страна на голем број земји, повеќето од нив ја признаа под уставното име, значат триумф и потврда на историскиот легитимитет и континуитет на македонската нација и држава, сепак има уште многу да се одработи во насока на меѓународниот легитимитет на земјата. Од нив се бара одговор на прашањето каде денес, во европски и во светски рамки, во секој сегмент, се наоѓа Република Македонија?

Првите повеќепартиски избори беа спроведени во 1990 година, а првото повеќепартиско Собрание беше конституирано на 8 јануари 1991 година. На 20 март 1991 година беше избрана и првата плуралистичка, експертска Влада. На 7 јуни, со одлука на Собранието, од името на РМ беше избришана одредницата социјалистичка, а беше донесена одлука за распишување референдум кој се одржа на 8 септември, кога граѓаните се изјаснија за самостојна и суверена Македонија. Резултатите од референдумот на кој му претходеше усвоената Декларација за независност во првиот повеќепартиски македонски Парламент на 25 јануари 1991 година, беа еуфорично прославени со народен собир на плоштадот "Македонија" во Скопје. Волјата на народот за самостојна држава беше потврдена со Декларација за прифаќање на референдумските резултати на 17 септември 1991 година во Собранието на Република Македонија. На 17 ноември 1991 година Собранието на РМ донесе одлука со која беше донесен Уставот на РМ, како највисок државен акт. Со него беше означен почетокот на изградбата на нов општествено-политички систем. На 19 декември 1991 година Собранието донесе Декларација за меѓународно признавање на РМ како суверена и независна држава.

Но, да се вратиме наназад и да согледаме што до сега направивме или подобро речено не направивме. Да се согледаат грешките и ако

воопшто е можно тие да се поправат. Еднаш засекогаш да ја исправиме неправдата на историјата, со интенција да се почитува вистинската вистина за Македонија.

Во годините кога државата излегуваше од југословенската федерација и се осамостојуваше, најсилен беше притисокот на Грците. Тие ги негираа нашето уставно име и знаме, а под нивен притисок, на 8 април 1993 година, државата беше примена во Обединетите нации под референцата Поранешна Југословенска Република Македонија. Иако тогаш референцата требаше да има привремен карактер, таа и денес сè уште се употребува

го промени и своето историско знаме - шеснаесеткракото сонце, тие го прекинаа ембаргото и беше потпишана привремена билатерална спогодба за соработка. Државата почна преговори со Грците за нашето име, кои и натаму се на мртва точка. Це-

руваат нацијата, а преку пропагандата сакаат да ни ја присвојат историјата.

Сепак, освен надворешните проблеми, во овие четинаесет години Македонија се соочи и со внатрешни проблеми, кои ескалираа во 2001 година. Тогаш Албанци-

На 8 април 1993 година Македонија стана членка на ООН; на ОБСЕ на 12 октомври 1995 година; членка на Советот на Европа на 17 октомври 1995 година; членка на програмата Партнерство за мир стана на 15 ноември 1995 година. До денес, под нејзиното уставно име државата ја признаа повеќе од 100 држави од цел свет. На 4 ноември 2004 година САД нè признаа под уставното име, а деновиве тоа го направи и Полска. Во меѓувреме доаѓаат најави дека само Хрватска и Македонија од земјите од т.н. Западен Балкан, во 2006 година ќе добијат статус на кандидати за членство во Европската унија.

ИЗГЛАСАН ПРВИОТ УСТАВ НА РМ, 17 НОЕМВРИ 1991 ГОДИНА

лиот овој период нашиот јужен сосед го оспорува правото на Македонија да се нарекува со ова име, со аргумент дека тоа изразува територијални претензии кон нејзината истоимена северна провинција, која Грција така ја нарече во седумдесеттите години од минатиот век. Всушност, чии се тоа претензии од било каков вид? Основната апсурдност е и во тоа што ние, условно речено, прифативме друго име, иако знаеме дека името Македонија и Македонци се наши низ вековите и тие се наше легитимно и историско право и наследство. Паралелно се интензивира и проблемот со Србите, кои ни ја признаа државата, но ни ја оспоруваат Црквата. Преку испраќањето свои емисари во Македонија сакаат во неа да инсталираат туѓа црква. Бугарите ни ја признаа државата, ни ја оспо-

те поведоа "борба за некакви човечки права". Таа заврши со потпишување на охридскиот Рамковен договор, со кој Македонците капитулираа. Го сменивме Уставот, воведовме двојазичност во законодавниот дом, направивме нова територијална поделба на државата каде наместо географскиот пресуден е етничкиот принцип. Не само што во деведесеттите години на минатиот век под притисок на Грците си го сменивме знамето, годинава направивме уште една грешка. Овој пат под притисок на Албанците дозволивме во државата да ни се веат знамиња на туѓи држави.

Постојано ни се појавуваат и личности од типот на Красниќи, кои ни се закануваат дека ќе ни ја поткопаат стабилноста на државата.

Граѓаните се соочуваат со проблеми и во сферата на економијата. А сиромаштијата и невработеноста нè следат уште од осамостојувањето...

И токму таква каква што е, Македонија денес е пред вратите на Европската унија и го очекува одговорот од Брисел за испратените одговори на Европрашалникот. Од нив ќе зависи идниот статус на нашава држава, односно дали таа биде кандидат за земја-членка на Европската унија. Исто така, очекува да стане членка и на НАТО - Алијансата.